

08/08/2003

Umut Vakfı
Yıldız Posta Cad. No: 52
Esentepe 80700
İSTANBUL

Sayın Fikret İlkiz
Umut Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi,

Vakfınızın "Çocukları Oyuncak Silahlardan Arındırma Projesi" kapsamında Çocuk Hakları Sözleşmesi açısından incelenmesi istenen "Oyuncak Yönetmeliği"ne ilişkin görüşlerim ilişktedir. Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Prof.Dr. Bekir Onur
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Öğretim Üyesi

Eki: Rapor.

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ VE OYUNCAK YÖNETMELİĞİNE İLİŞKİN RAPOR

Prof.Dr. Bekir Onur

Bilindiği gibi Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de konuyla doğrudan ilgili olabilecek maddeler az sayıdadır. Buna karşılık Sözleşme'nin özünün konuya uygun olduğu, denk düştüğü söylenebilir. Bu bağlamda; eğitimle ilgili Madde 28'de okul disiplininin çocuğun haklarına ve saygınlığına uyumlu olması; boş zamanları değerlendirmeye ilgili Madde 31'de oynama ve eğlenme hakkının tanınması; silahlı çatışmayla ilgili Madde 38'de çocukların silahlı çatışmanın dışında tutulması gibi ilkeler konu açısından değerlendirilebilir.

Sağlık Bakanlığı'nın hazırladığı Oyuncaklar Hakkında Yönetmelik incelendiğinde konuyla doğrudan ilgili belli başlı maddeler şunlardır; "Oyuncak Kabul Edilmeyen Ürünler": Havalı tabanca ve tüfekler, sapan ve benzeri oyuncaklar, metalik uçlu ok setleri, buharlı oyuncak makinaları, gerçek ateşli silahların aslına uygun kopyaları. "Özel Riskler": Fiziksel yaralanma riskini en aza indirecek tasarımlar yapılması; oyuncuğun yapısında üçüncü kişilerin yaralanma riskinin dikkate alınması; oyuncakların patlayıcı, yanıcı olmaması; kimyasal ve elektriksel açıdan oyuncakların kimyasal madde ve elektrik güç kaynağı olarak belirli değerlerin üstüne çıkmaması. "Uyarı ve İşaretler": Tehlikeli olabilecek oyuncakların uyarı notları taşıması, CE uygunluk işaretinin konulması, vb. Konuyla ilgili dolaylı maddeler olarak piyasaya dağıtım ve piyasadan toplama ile ilgili kurallar değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme" ile "Oyuncak Yönetmeliği" arasında içerdikleri maddeler açısından değil dayandıkları ilkeler ve kurallar açısından ilişki kurmanın daha doğru olacağı görülmektedir. Bu bağlamda, oyuncak silahlardan çok şiddete yönelik oyuncaklardan, oyuncakların şiddet üretmeye uygun olup olmadığından söz etmenin daha uygun olduğu söylenebilir. Böylece, ailede ve okulda disiplin yöntemleri, boş zamanları değerlendirme ve eğlenme kültürü, fiziksel çevre koşulları ve bunların taşıdığı riskler gibi konuları da içine alan daha geniş bir bakış açısının oluşturulmasının yararlı olacağı kanısındayım.

Saygılarımla,

Prof.Dr. Bekir Onur